

Grå granit. Höjd 2,26 m., bredd 1,78 m. Ytan är jämn. Ristningen är tämligen grunt huggen, men tydlig och väl bevarad.

Inskrift:

× fastbiurn × lit rita × stain × iftir mintil × fapurr sin
5 10 15 20 25 30 35 40

Fastbiorn let retta stæin æftir Myndil, faður sinn.

»Fastbjörn lät uppresa stenen efter Myndel, sin fader.»

Till läsningen: Alla runor äro fullt säkra. Intet sk finnes efter 12 t, 26 r, 38 r, 41 n. Inga stungna runor förekomma. Den yttre slinglinjen är borta vid runorna 10—13 lit r, men bst i 10 l och 12 t äro bevarade.

Peringskiöld saknar sk vid inskriftens början. 5 b är felaktigt tecknat, närmast som ett p, med ett kort streck från bst:s mitt i riktning mot hst. — Dybeck saknar likaledes sk framför 1 f. Bst i 12 t äro borta.

Om namnet *Fastbiorn* se Sö 237 och E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 99. — 27—32 mintil är säkerligen samma namn som på en annan uppländsk runsten (L 687 Honungsby, Vallby sn) tecknas munttil, sålunda sannolikt *Myndill*. Detta namn är f. ö. icke känt från svenska källor. I ett par isländska sagor förekommer det (jämte *Mundill*) som fingerat mansnamn. Troligen är *Myndill* en kortnamnsbildning till mansnamn på -mundr.

191. Morsta, Össeby-Garns sn.

Litteratur: B 236, L 598. Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, *Resejournal* (i: Peringskiöld, *Monumenta* 3); J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 33; UFT h. 10 (1882), s. 218.

Avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 236).

Om runstenen finnas i *Ransakningarna* följande uppgifter: »På Moorsta Egor Vthi een Haga finnes en Runasteen medh Runaskrift, der omkring finnas och många Steenlagde grundar så som liknälser af Jettekulor och griffter». Enligt Hadorph fanns den i »Morsta skogsbacke», enligt Peringskiöld i »Morsta Siöhage söder om vägen». Den är numera förkommen.

Stenen var ett fragment, den nedre vänstra delen av en runsten, som synes ha varit ganska stor.

Inskrift (enligt Helgonius):

× krukr × auk × tia ... þurr sin ku ...
5 10 15 20

Krokr ok Dia[rfr] ... [fa]ður sinn go[ðan].

»Krok och Djärv ... sin gode fader.»

Till läsningen: Av sista runan finnes hst i behåll, jämte ett stycke av en bst, utgående ett stycke nedanför hst:s topp, på h. sidan. Runan har otvivelaktigt varit u, icke r. Inskriftens tre r-runor ha bst utgående från hst:s topp (jämför även r-runorna i U 190), under det att bst i 3 och 13 u utgår ett stycke ned på hst.

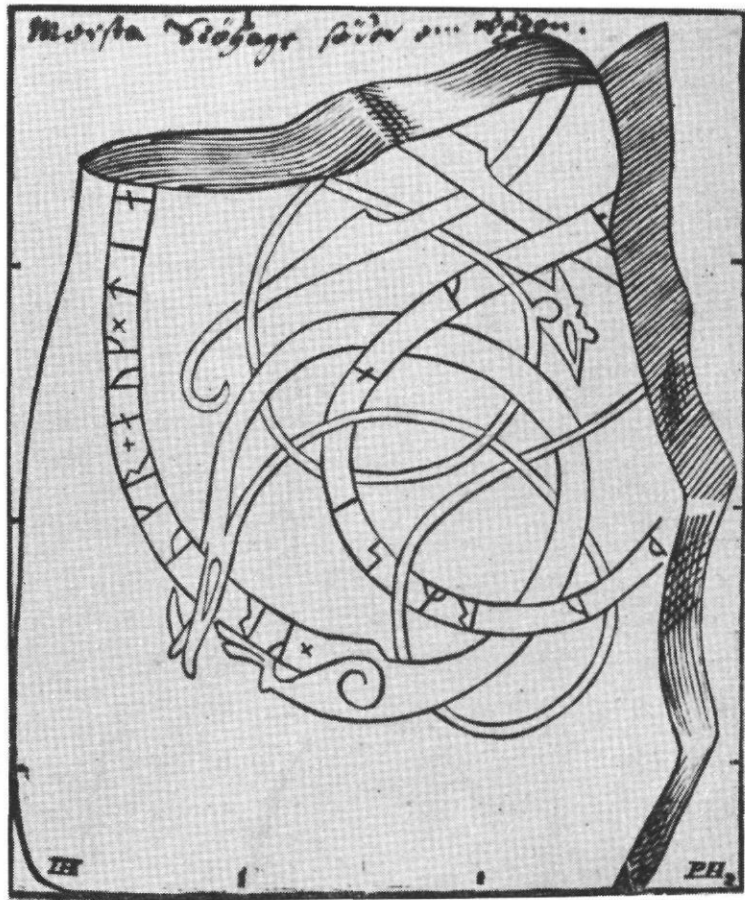

Fig. 188. U 191. Morsta, Össeby-Garns sn. Efter B 236.

Om namnet *Krokr* se U 32, om *Diarfr* U 70.

U 191 är, av ornamentiken att döma, utförd av samme ristare som U 190. En egenhet för båda ristningarna är bruket av båda r-runorna *rr* i *fapurr* U 190, *purr* U 191.

De båda sista runorna 19—20 *ku* kunna givetvis suppleras på annat sätt. De kunna ha utgjort början av bönen »Gud hjälpe hans själ».

192. Sjöberg, Össeby-Garns sn.

Pl. 122.

Litteratur: D 2:119. UFT h. 10 (1882), s. 217; E. Brate, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildning: Brate foto 1904 (ATA).

Runstensfragmentet låg enligt Dybeck »i södra sluttningen af en höjd i Sjöbergs vestra gärde». Brate fann det 1904 på samma plats, som han beskriver sålunda: »Denna höjd är invid samma dæld från Väsby framemot Garnsjön som Väsby-stenen [U 194], äfvenledes på dess norra sida, och skiljes blott genom en mellanliggande backe i åkerfälten från den backe, där denna ligger. Vattendraget i denna dæld var för en mansålder sedan uppdämdt, så att det kunde drifva en kvarn.» Gärdet kallas av Brate Knektstugärdet, efter Knektstugan, som finnes utsatt på Ekonomiska kartan — utan namn även på Topografiska och Geologiska kartan — o. 600 m. S om Sjöberg. Den äldsta kända platsen för runstensstycket var troligen belägen o. 500 m. VSV om Sjöberg (äldre: Söböringe) och o. 400 m. Ö om Väsby-stenen. Möjligen har stenen blivit funnen någonstades i åkerjorden och blivit upplagd på sluttningen. Den har sedermera blivit förd fram till gården och ligger nu i sydöstra hörnet av Sjöbergs trädgård.

Grå granit med synnerligen vacker och jämn, nästan slipad yta. 0,39×0,80 m. Ristningen synes ha varit omsorgsfullt ehuru ej särdeles djupt huggen, och runorna äro tydliga.

Inskrift:

... uk × ⁵purkrimr × - ...¹⁰

... ok Þorgrimr ...

»... och Torgrim ...»

Om namnet *Þorgrimr* se U 180. Namnets sällsynthet gör det sannolikt, att i de båda inskrifterna U 180 och U 192 avses samme man. Möjligen ha också de båda stenarna ursprungligen varit resta på samma plats, i närheten av det ställe, där fragmentet U 192 blev funnet. U 180 har i så fall blivit förd den långa vägen på Garnsviken till Garns kyrka.

193. Svista, Össeby-Garns sn.

Pl. 121, 122.

Litteratur: B 117, L 478, D 2:120. J. Bureus, F a 6 s. 137, F a 10:1 n:r 127, F a 5 n:r 504, F a 1 s. 107; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 172; UFT h. 10 (1862), s. 216; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 39, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: J. H. Rhezelius, teckning (i F a 10:1); P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 117); Dybeck a. a.; Brate foto 1904 (ATA).

Runstenen står rest omkring 400 m. SÖ om Svista gård, i östra sluttningen av en bergbacke, som här går ned mot sjön, ej långt från stranden. Mitt emot på östra sidan av Garnsviken ligger lägenheten Udden (Hakinge udde). Ristningen är vänd österut mot sjön. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Rydboholm».

I F a 6 uppges platsen vara »I Ösby sochn, wid Getans gård». (Möjligen är »Getans» en